

Meervoudige intelligentie en vierkeewijzer

Mensen leren op verschillende manieren. De een leert door doen, de ander moet het 'voor zich zien' en een derde persoon moet de informatie eerst voor zichzelf ordenen alvorens deze te kunnen begrijpen.

De Amerikaanse hoogleraar Howard Gardner onderscheidt acht intelligenties. Ieder mens bezit ze alle acht, men heeft er echter vaak slechts enkele sterk ontwikkeld. Deze sterk ontwikkelde intelligenties bepalen de manier waarop men leert, bepalen de voorkeur voor bepaalde activiteiten.

kijk

De visueel-ruimtelijke intelligentie

Deze kinderen denken in beelden, onthouden door het gezien te hebben. Het zijn kinderen die veel tekenen, gevoelig zijn voor kleurcombinaties, goed kaart kunnen lezen, perspectief kunnen zien en die kiezen voor een goede layout. Maar het zijn ook kinderen met een levendige fantasie, ze zien het immers voor zich. Zo sterk, dat ze het op dat moment zelf beleven. Bij deze kinderen helpt het als de leerkracht het voordeelt, plaatjes of videobeelden toont.

De lichamelijk-kinestetische intelligentie:

doe

Deze kinderen leren door doen, gebruiken gebaren en bewegingen, hebben ook de behoefte om dingen uit te proberen, aan te raken. Dit uit zich bijvoorbeeld in toneelspelen, acteren, mime, sport, dans en knutselen.

taal

De verbaal linguïstische intelligentie

Deze kinderen houden van lezen, schrijven, luisteren en spreken. Ze kunnen goed onder woorden brengen wat ze bedoelen, ze hebben een rijke woordenschat en spelling gaat ze gemakkelijk af. Ze houden van discussiëren, woordspelletjes spelen en andere talige activiteiten. Taal is hun communicatiemiddel.

natuur

De naturalistische intelligentie

Deze kinderen zijn direct gemotiveerd als het gaat om planten, dieren, het milieu en de natuur. Ze verzamelen stenen, schelpen en maken een herfsttafel. Ze verzorgen dieren, letten op het weer en de wisselingen van de seizoenen. Het zijn kinderen met oog voor details, ze kunnen goed observeren en rubriceren.

ik

De intrapersonlijke intelligentie

De denker, de filosoof. Nadenken over jezelf, over meningen en opvattingen. Bevragen en willen verhelderen. Vaak zaken op jezelf betrekken en daardoor in kunnen voelen wat de ander doormaakt. Deze kinderen houden van stilte en alleen zijn. Zij vragen meer denktijd omdat zij veel te overdenken hebben. Zij accepteren niet zomaar een standpunt, maar willen het eerst van alle kanten kritisch bekijken.

samen

De interpersoonlijk intelligentie

Het kind met een sterke interpersoonlijke intelligentie leeft met de ander mee, wil graag samen opdrachten uitvoeren, is zorgzaam en gevoelig voor stemmingen. Het is een kind dat contact zoekt en bemiddelt bij conflicten. Dit kind leert door feedback.

De logische intelligentie

Deze intelligentie wordt gebruikt als het gaat om hoeveelheden en het zoeken naar logische verbanden. Kinderen kunnen ervan genieten om sommen en wiskundige vraagstukken op te lossen. Het zijn kinderen die abstract kunnen ordenen en redeneren. Ze maken gebruik van (eigen) schema's en symbolen.

MUZIEK

De muzikaal-ritmische intelligentie

Kinderen met een sterke muzikaal-ritmische intelligentie genieten van muziek en ritmiek. Ze horen de structuur, voelen het ritme. Muziek kan hen helpen teksten beter te onthouden. Muzikale ezelsbruggetjes, rijmpjes of ondersteuning door bijvoorbeeld klappen helpen hen te leren.

Als wij kinderen in het onderwijs iets willen leren, als wij willen dat alle kinderen begrijpen en onthouden, zullen we met de verschillen tussen kinderen rekening moeten houden. Het is belangrijk om de verschillende manieren van leren te kennen, te weten welk kind op welke manier leert en we zullen moeten beschikken over vele manieren om de leerstof op een passende manier aan te bieden. Geen gemakkelijke opgave, zo lijkt het. Toch valt dit mee. Veel leerkrachten maken (soms onbewust) gebruik van veel verschillende materialen en werkvormen. Bij het aanleren van leerstof worden liedjes gezongen (tafels) of ritmes geklapt (lettergrepen). Men maakt gebruik van blokjes bij rekenen of beeldmateriaal (platen en video) bij de instructie. In feite is men bezig met het aanspreken van de verschillende intelligenties van het kind.

Vierkeewijzer[®]

De eenvoud is de kracht. Het onderwijs is in de laatste jaren te ingewikkeld geworden. Een leerkracht heeft het veel te druk met zaken die afleiden van het primaire proces. Binnen VierKeerWijzer[®] werken kinderen en leerkrachten met vier stappen.

Leren binnen thema's; trainen en beleven.

Trainen:

Leren moet plaats vinden in een zinvolle en betekenisvolle context. Teveel wordt kennis slechts korte tijd gevraagd en daarna weer snel vergeten. Wij willen uitgaan van twee principes: Trainen en beleven.

Trainen is het aanleren van strategieën en kennis. Dit gebeurt o.a. door herhaling. Door observatie, portfoliowerk en kindgesprekken kent de leerkracht het kind, kent het kind zichzelf en kunnen ze samen op zoek naar de strategie die het best past bij het kind teneinde de concrete doelen te halen. Wij zijn er voorstander van om taal, spelling, rekenen, lezen en de begrijpend-lezen-strategieën te trainen. Dit plaatsen wij bij voorkeur niet in een thema, dit leidt af. Bij het trainen neemt de leerkracht de tijd om kinderen gedurende een periode te leren hoe het kan of moet. Korte duidelijke instructie- en oefenlessen. Geen versnippering, maar onderdeel voor onderdeel, concreet en doelgericht. Kind en leerkracht weten wat ze trainen en of het beheerst wordt. Het kind bewijst of de doelen zijn gehaald.

Beleven:

Zonder toepassen in een zinvolle en betekenisvolle context is het trainingsprogramma leeg en te weinig gericht op zingeving. Het toepassen van de getrainde vaardigheden vindt plaats binnen thema's. Deze thema's zijn concreet, compact en vorm gegeven vanuit de drie hoofdgebieden: Geschiedenis, aardrijkskunde en natuur.

De vele "bij"-vakken, zoals techniek, cultureel erfgoed, actief burgerschap, tekenen, handvaardigheid, sociale redzaamheid, verkeer, sociaal-emotioneel, dramatische expressie, dans,

enz. willen wij niet zien als aparte vakken op het rooster. Juist deze vakken zijn bijzonder geschikt om geïntegreerd te worden met de thema's vanuit geschiedenis, aardrijkskunde en natuur.

De VIER stappen van VierKeerWijzer®

De **V** van Vragen.

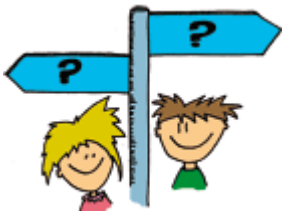
Het is belangrijk dat een leerkracht weet wat er geleerd moet worden. Wat zijn de (kern)doelen per schooljaar en voor de gehele schooltijd. Samen met een begeleider van Klasse(n)Advies maakt de school een VragenWijzer waarin alle doelen in vraagvorm een plek krijgen. De VragenWijzer kan op diverse manieren ingezet worden. De meeste scholen zetten de door de leerkrachten geselecteerde vragen op het

Vragenbord, ze worden bij de start van de les of het thema met de kinderen besproken zodat iedereen weet wat er van hem of haar verwacht wordt.

Door het zelf maken van de eigen VragenWijzer worden leerkrachten inhoudelijk deskundig, ontstaat een doorgaande lijn door de hele school en doordat men de vragen maakt voor de eigen kinderen kan men het niveau en de aard van de vragen aanpassen aan de eigen schoolbevolking. Uiteraard met dien verstande dat de minimumkerndoelen gehaald moeten worden.

De **I** van Ik.

Het zou een gemiste kans zijn het kind en de al aanwezige kennis te passeren. Daarom staan we bij stap 2 stil bij de vragen "Wat weet ik al?" en "Wat zou ik willen weten?". Hierdoor worden kinderen nog meer betrokken bij het onderwerp en wordt de kans geboden verschillen in diepgang te creëren.

De **E** van Experimenteren en Ervaren.

Met name binnen de thema's kan ruimte gegeven worden aan de talenten van de kinderen. Door kinderen keuzes te geven of zelf mogelijkheden te laten bedenken kunnen kinderen op hun eigen manier ervaren en experimenteren. Juist bij deze stap is het belangrijk een rijke leeromgeving te bieden. Klasse(n)Advies begeleidt leerkrachten bij het inrichten van deze omgeving met behulp van Meervoudige Intelligentie. Dit kan door gebruik te maken van 16 kaarten, 2 per intelligentie. Op deze website vindt u vele tientallen kant-en-klare uitgewerkte thema's voor de groepen 3 t/m 8. In de onderbouw wordt meestal gebruik gemaakt van de VoorafWijzer en het MI-kiesbord.

Ook andere vormen dan het werken met kaarten worden getraind, afwisseling houdt het uitdagend.

De **R** van Resultaat.

We moeten weten waar we het voor doen. Daarom eindigt de les of het thema met het meten van het resultaat. Dit zijn de vragen die beantwoord moeten worden en bij de thema's tevens de uitgewerkte opdrachten waar de kinderen een presentatie over kunnen geven. Wat heb je gedaan in de afgelopen drie weken?

Borging

De Wijzers van VierKeerWijzer® helpen om de borging vorm te geven. De school maakt zo zijn eigen beleidsdocumenten. De Wijzers, die eenvoudig en concreet zijn vormgegeven, vormen een levend beleidsdocument. De VierKeerWijzer®-scholen ontvangen de zogenaamde "Gouden Map". Hierin vinden alle Wijzers een plaats, zodat alles altijd direct te pakken is.

De Wijzers in de Gouden Map staan minimaal eenmaal per jaar in een teamoverleg centraal. Samen wordt dan besproken of de beloftes die in de, door de school zelf vormgegeven, Wijzers gedaan worden nog steeds worden waargemaakt of dat er aangevuld of gewijzigd dient te worden.

De onderwijspraktijk

De onderwijspraktijk van een Vierkeerwijzer-school ziet er, in het kort, als volgt uit:

- Groep 1 en 2 werken thematisch.
- Vanaf groep 3 worden 's ochtends de basisvaardigheden getraind en 's middags wordt in een periode van 3 weken thematisch gewerkt met één geschiedenis-, aardrijkskunde- of natuuronderwerp. Door de thema's in volgorde op elkaar af te stemmen ontstaat een samenhangend geheel. Binnen de thema's worden drie belangrijke interventies gehanteerd:

- De groepsgerichte leerkrachtles.
De leraar is er voor het vonkje, voor de samenhang, voor de intermenselijke relaties, voor de persoonlijk diepgang van ieder kind.
- Keuzemomenten.
Gedurende een aantal momenten per week hebben de kinderen de gelegenheid om op hun eigen manier en vanuit hun eigen talenten (intelligenties) het thema verder te verkennen, te onderzoeken en te ervaren.
- De rijke leeromgeving.

Als we écht adaptief willen zijn, tegemoet willen komen aan de verschillen tussen kinderen, talenten willen benutten, dan kunnen wij niet volstaan met een leesboek, een werkboekje en een computerprogramma. We willen de inrichting en de soorten materialen die de onderbouw heeft doortrekken naar boven! Bijvoorbeeld werk- en ontdekhoeken of een zandtafel in groep 8!

- Presenteren wordt steeds belangrijker. Kinderen leren, middels de leerlijn 'Ik presenteer zo' op verschillende manieren presenteren. Zij oefenen waar zij op dienen te letten (bijvoorbeeld, verstaanbaarheid) en krijgen in de 8 schooljaren 30 manieren van presenteren te oefenen.
- Begrijpend Lezen is vaak nog een te losstaand vak. Hierdoor maken de kinderen niet de koppeling tussen hetgeen zij leren en oefenen tijdens begrijpend lezen en bijv. studieteksten of een krantenartikel.
Met de leerlijn 'Ik leer zo' ondersteunen we de instructielessen van Begrijpend Lezen. We leren we de kinderen enkele doeltreffende stappen die zij gaan toepassen bij alle teksten die zij bij de thema's

tegenkomen. Juist door gebruik te maken van teksten die aansluiten bij de thema's blijven de kinderen betrokken.

- Daarnaast leren we de kinderen ook op welke wijze zij het liefst aantekeningen maken, hoe zij leren. Dit doen we omdat niet iedereen op dezelfde manier leert. Het is voor kinderen heel belangrijk dat zij weten op welke wijze zij leren, dat zij leren leren!
Het bovenstaande laat zich kernachtig samenvatten in onze slogan:

Esmoreit; waar talent zichtbaar is